

Plan van aanpak Robuustheid Omgevingsdienst Rivierenland Dagelijks Bestuur 5 februari 2024

1. Inleiding

In juli 2023 heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: ministerie van I&W) het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Rivierenland (hierna: ODR) verzocht de organisatie te toetsen op haar robuustheid. Deze toets is gebaseerd op het "toetsingskader Robuuste Omgevingsdiensten" (verder toetsingskader). In september 2023 heeft het Dagelijks bestuur ingestemd met de voorgestelde resultaten van de toetsing en is het toetsingskader ingediend. Per brief van 20 december 2023 heeft het ministerie van I&W gereageerd op het ingevulde toetsingskader. De reacties van het ministerie hebben geresulteerd in onderstaand plan van aanpak.

Uit de toetsing is naar voren gekomen dat de ODR op een van de zes criteria uit het toetsingskader niet voldoet aan de gestelde norm. De regel is dat de ODR een plan van aanpak opstelt om binnen twee jaar wel aan de criteria te voldoen. Dit plan moet op 1 april 2024 ingediend worden bij het ministerie I&W. Met dit plan wordt aan die verplichting voldaan.

Doel is per 1 april 2026 te voldoen aan alle criteria voor een robuuste omgevingsdienst.

2. De toetsing

De toetsing is gebaseerd op randvoorwaarden en zes kritieke prestatie-indicatoren (kpi's). De resultaten van die toetsing worden hieronder kort samengevat.

2.1 Randvoorwaarden

	Ja	Nee
Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen	X	
De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, onafhankelijkheid en gezag het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (als aan 1 van deze onderdelen niet wordt voldaan dan nee invullen) (heeft samenhang met pijler 5)	X	
Voor de minimale omvang telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde taken. Er is een duidelijk onderscheid tussen deze taken en de niet milieugerelateerde plustaken	X	
Er wordt zelfstandig voldaan aan de minimale normen voor robuustheid		X
Zijn er specifieke kennisgebieden of taken die door een andere dienst worden uitgevoerd? Zo ja, specificatie in pva met daarbij de gemaakte afspraken over o.a. verantwoording	X	
Bij de toetsing wordt rekening gehouden met de robuustheid in de toekomst (meerjarig perspectief, waarbij ook onderscheid wordt gemaakt tussen structurele en incidentele middelen)	X	

De onderdelen van de kruisjestabel worden hieronder nader toegelicht.

Alle basistaken zijn door de deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Rivierenland overgedragen. De governance is afdoende ingericht, het mandaat van ODR voor de uitvoering van VTH-taken is recent nog geactualiseerd vanwege de komst van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb).

In de administratie van ODR wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen milieugerelateerde (plus-)taken en de vrijwillig ingebrachte taken (voornamelijk bouw/RO taken). Daardoor kan goed onderbouwd worden aangeleverd wat de omzet op milieugerelateerde (plus-)taken is. Deze omzet voldoet qua omvang niet aan het gestelde criterium. Hier wordt onder 2.3 nader ingegaan. Vandaar dat ook niet wordt voldaan aan de volgende randvoorwaarde in de tabel; ODR voldoet op dit moment niet zelfstandig aan de normen voor robuustheid. ODR heeft taken ondergebracht bij andere diensten. Dit betreft taken waar ODR niet kan voldoen aan de inhoudelijke kwaliteitscriteria. Het gaat dan om bijvoorbeeld complexe vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor deze taakuitvoering door andere OD's zijn DVO's gesloten. Dit geheel is stevig en toekomstbestendig ingericht.

ODR voldoet aan de gestelde randvoorwaarden behalve de minimale omvang. Hiervoor wordt onder hoofdstuk 5 een plan uitgewerkt. Voor de andere randvoorwaarden zijn geen nadere maatregelen nodig.

2.2 Visie op de toekomst

ODR werkt op basis van de strategische koers 2020-2025 "van meerwaarde voor u". Deze koers zal in 2024, met alle nieuwe ontwikkelingen die op ODR af komen, worden herschreven. Met de huidige strategische koers als basis, de thema's uit het IBP-programma en de robuustheidseisen is de volgende beschrijving opgesteld hoe ODR zich in de toekomst wil positioneren in de regio.

Onze omgevingsdienst werkt ten behoeve van de gemeenten in regio rivierenland en de Provincie aan een veilige en duurzame leefomgeving. We vinden het belangrijk dat die leefomgeving ook prettig is: fijn wonen, fijn ondernemen en fijn leven. Initiatieven van inwoners en ondernemers beoordelen we met deskundigheid en gedrevenheid. Samenwerking met opdrachtgevers, partners en met inwoners en ondernemers, is daarbij onmisbaar. Voor de regio zijn we een belangrijke partner als het gaat om het milieu, de ruimtelijke ontwikkeling en de daarbij behorende (bouw-)opgaven.

De regiogemeenten en de Provincie maken gebruik van onze kennis en expertise op het gebied van advisering en uitvoering. We zijn ingebed in de cultuur van de regio, en we kennen korte lijnen met de partners. Doordat we een ruim takenpakket hebben toebedeeld gekregen zijn we goed in staat vraagstukken aan elkaar te verbinden en integraal te werken. Wij zijn op diverse wijzen aangehaakt bij de ontwikkelingen op ons vakgebied, via ODNL, het Gelders Stelsel en andere samenwerkingsverbanden.

Soms zijn wij zelf de trekker van een ontwikkeling (zoals bij ketentoezicht) andere keren zijn wij meer deelnemer/volger of uitvoerder. In die laatste rol zal datagedreven werken een steeds belangrijker thema worden. Zo bereiden we ons voor om meer data gericht te gaan werken, en volgen wij nauwgezet de ontwikkelingen op het gebied zeer zorgwekkende stoffen. Onze aanpak zal worden gebaseerd op nauwkeurige data-analyse. Dit combineren wij met een effectieve handhaving waarbij strafrecht in toenemende mate een aanvulling op ons handhavingsinstrumentarium zal zijn. Daarnaast worden wij steeds meer een partner voor de gemeenten om doelstellingen te behalen op gebied van duurzaamheid en energie. Door de bundeling van kennis en expertise, veel aandacht te besteden aan de dienstverlening aan burgers en bedrijven en door bedrijfsmatig transparant, robuust en betrouwbaar te zijn, bieden wij onze regio meerwaarde op een kosteneffectieve manier.

2.3 KPI's

KPI 1. Omvang

De milieugerelateerde (plus) taken van ODR voldoen (nog) niet aan het gestelde criterium. De begroting over 2023 heeft een milieugerelateerd budget van ruim 15 miljoen, waar dit 16,5 miljoen moet zijn om als voldoende robuust te worden aangemerkt.

Met een percentage van 78% medewerkers vast in dienst is er voldoende zeker uitzicht dat het criterium van 80% vaste bezetting zal worden gehaald. Binnen het IBP wordt op dit moment gewerkt aan een landelijke arbeidsmarktcampagne. De Gelderse omgevingsdiensten werken al geruime tijd samen in een Gelderse arbeidsmarktcampagne. Deze initiatieven krijgen de komende tijd verder gestalte en zullen in de toekomst zeker hun vruchten gaan afwerpen. Dit zal helpen in de werving van nieuwe vaste medewerkers.

ODR heeft van haar deelnemende gemeenten een extra budget gekregen van € 500.000,- om structurele aanpassingen door te voeren in de arbeidsvoorwaarden voor haar medewerkers. Binnen het bestaande functiehuis zullen medewerkers nieuwe functies krijgen of toelages krijgen waarmee het arbeidsvoorwaardenpakket beter passend wordt gemaakt bij het in de tijd gewijzigde takenpakket. Dit zal een positief effect hebben op het behoud van vaste medewerkers.

Tot slot is de ODR, met een bijdrage uit het Spuk-ibp, het initiatief gestart om carrièrelijnen te beschrijven. Takenpakketten, opleidingen, kwaliteitscriteria en competenties worden daarmee beter uitgelijnd naar de toekomst. Hiermee ontstaan lijnen die medewerkers en teammanagers houvast bieden voor de ontwikkeling en groei van medewerkers. Dit zal een verder effect hebben op de werving van nieuwe jonge vaste medewerkers en het behoud van aanwezige vaste medewerkers.

KPI 2. Kwaliteitscriteria

Het toetsen van relevante medewerkers aan de VTH-kwaliteitscriteria gebeurt doorlopend. Dit proces wordt uitgevoerd door een onafhankelijke externe partij. Zij toetsen in een doorlopend proces (per kwartaal) de in- en doorstroommedewerkers aan de hand van de voor hen geldende kwaliteitscriteria. Hierover wordt twee keer per jaar gerapporteerd. De rapportage maakt het volgende inzichtelijk:

- De mate van robuustheid als het gaat om expertise binnen de gestelde kwaliteitscriteria;
- Het aantal deskundigheidsgebieden dat is belegd bij gemeenten, veiligheidsregio of andere omgevingsdienst of waar samenwerkingsafspraken gemaakt zijn;
- Het aantal getoetste medewerkers en wat zij individueel hebben aangetoond (voldoen of nog niet (volledig) voldoen).

Laatstelijk heeft dit plaatsgevonden in een rapportage van bureau Liberaux gedateerd juni 2023. Hieruit blijkt dat de ODR over de gehele linie, voor wat betreft de kwaliteitscriteria, "zeer robuust" is. Er is voor ODR geen noodzaak tot ingrijpen of verbeteren. Een citaat uit de conclusies van genoemd rapport:

"De ODR laat zien erg robuust te zijn als het gaat om expertise binnen de kwaliteitscriteria. Binnen een groot aantal deskundigheidsgebieden heeft de organisatie zelf voldoende kennis en kunde in huis (18 van 27). Een aantal deskundigheidsgebieden worden belegd bij gemeenten, Veiligheidsregio of andere omgevingsdiensten. Daarnaast zijn er binnen deskundigheidsgebieden samenwerkingsafspraken gemaakt met andere OD's (9 van 27). Daarmee voldoet de ODR aan het principe 'comply or explain'. Voor één deskundigheidsgebied dient de organisatie verbeteracties op te stellen."

ODR voldoet aan deze KPI. Er zijn geen nadere maatregelen nodig.

KPI 3. Innovatie

ODR heeft een programma Kennis en kwaliteit dat bestaat uit een reeks samenhangende projecten met betrekking tot implementaties van nieuwe wetgeving, nieuwe systemen, nieuwe werkwijzen en organisatie- of cultuurverandering. Een deel van dit budget wordt ingezet voor opleiding en training op de onderwerpen uit dit programma Kennis en kwaliteit. Hiervoor wordt jaarlijks een budget ter beschikking gesteld van 5% van de begroting. De middelen die beschikbaar worden gesteld voor het programma kennis en kwaliteit zijn vrij besteedbaar. Het Dagelijks Bestuur stelt de invulling van het programma vast. Hierover wordt per trimester de voortgang gerapporteerd.

Bijgevoegd treft u het laatst vastgestelde programma Kennis en kwaliteit aan (bijlage 4). Voor 2024 is dit nog niet vastgesteld.

ODR voldoet aan deze KPI. Er zijn geen nadere maatregelen nodig.

KPI 4. Weerstandsvermogen

Het criterium weerstand bestaat uit twee KPI's; weerstandsratio en afspraken over terugnemen van taken.

De weerstandsratio deelt het beschikbare weerstandsvermogen (algemene reserves + post onvoorzien) door het benodigd weerstandsvermogen (= becijferde risico's). In de jaarrekening 2022 waren dat de volgende bedragen: € 727.500- / € 645.205- = 1,12. De vastgestelde norm is een weerstandsratio van 0,8%. Dit betekent dat het weerstandsvermogen voldoende is om de risico's op te vangen.

Het terugnemen van plustaken door een deelnemer is beperkt tot een maximum van 2,5% per jaar. Dit is een dusdanig kleine beperking van het takenpakket dat dit opgevangen kan worden. De marges die de ODR heeft in de kwaliteitscriteria zijn ruimschoots voldoende om een dergelijke beperkte teruggang op te vangen. In de gemeenschappelijke regeling zijn duidelijke regels opgenomen m.b.t. (gedeeltelijke) uittreding van een deelnemer. Hierdoor worden de financiële risico's die daarmee gepaard gaan voor de overige deelnemers gecompenseerd.

De milieugerelateerde taken veronderstellen een kennis die op dit moment niet voorhanden is bij de deelnemende gemeenten. Gezien de omvang van de gemeenten en de omvang van de niet verplichte milieutaken die eventueel teruggenomen kunnen worden is het voor de deelnemers binnen de ODR niet mogelijk die taken zelfstandig robuust uit te voeren. Terugnemen van milieugerelateerde taken is dus zeer onwaarschijnlijk.

De ODR voldoet aan deze KPI's. Er zijn geen nadere maatregelen nodig.

KPI 5: opleidingsbudget en business-intelligence.

De ODR beschikt over voldoende middelen om het kennisniveau van medewerkers op niveau te houden. Op dit moment bedraagt het separaat opleidingsbudget 2% van de begroting. De beschikbare middelen voor opleiding zijn echter veel groter, omdat in het Programma Kennis en Kwaliteit middelen beschikbaar worden gesteld voor organisatie brede deskundigheidsbevordering. Om verwarring te voorkomen worden de genoemde middelen deels overgeheveld naar het opleidingsbudget, en wordt dit met ingang van 2025 verhoogd naar 3%. Dit is inmiddels vastgelegd in de kaderbrief 2025.

De regio rivierenland beschikt over een actueel VTH beleid dat wordt vertaald naar een uitvoeringsprogramma en een jaarverslag. In het Milieu Uitvoeringsprogramma worden de prioriteiten voor de regio benoemd. Dit MUP wordt per gemeente vastgesteld. Het VTH beleid en het MUP geven input aan de werkprogramma's per gemeente. Op basis van ervaring cijfers over meerdere jaren zijn kengetallen vastgesteld (normuren per product). Dit werkprogramma wordt aan de hand van een integraal uurtarief vertaald naar een budget voor de ODR en de deelnemers.

Hierover wordt maandelijks gerapporteerd aan het management en de deelnemers. Deze rapportage geeft informatie over aantallen producten, gerealiseerde ureninzet per product en maakt het mogelijk analyses per product, team en medewerker te maken. Op basis van die rapportages wordt bijgestuurd.

De werkzaamheden op business intelligence worden niet als zodanig aangemerkt. Uitgaande van de volgende werkzaamheden;

- Productenboek Werkplannen en sturing op werkplannen; 680 uur
- Opstellen en sturen op Uitvoeringsprogramma milieu; 1,267 uur
- Applicatiebeheer Open Wave en Power BI 3.329 uur
- Een deel van de werkzaamheden van de informatiemanager

De inzet op business intelligence bedraagt daarmee 3,4 fte. De inzet op business intelligence is daarmee hoger dan de geadviseerde 3 fte per dienst.

ODR voldoet aan deze KPI.

KPI 6. Congruentie werkgebied

De ODR werkt voor 8 gemeenten met een sterk plattelands profiel. De thematiek en daarmee de politieke agenda is vergaand vergelijkbaar. De ODR is daar vanaf haar ontstaan op gericht en ingericht.

ODR werkt voor 8 gemeenten met inwoneraantallen variërend van 20.100 tot 52.700 inwoners. Religie is diepgeworteld in een deel van de samenleving in Rivierenland. De politieke agenda bij deze gemeenten is voor een belangrijk deel landelijk van aard; landbouw, fruit- en boomteelt, logistiek, natuur en toerisme. De bouwopgaven zijn over het algemeen klein, de milieupgaven hebben in belangrijke mate betrekking op bodem en agrarisch. Arbeidsmigranten, bereikbaarheid, ondermijning, leefomgeving in de kleinere dorpskernen en het buitengebied zijn bij bijna allemaal inhoudelijke aandachtsgebieden. Dienstverlening aan de burger en nabijheid zijn daarbij belangrijke thema's bij de uitvoering. Het gebied en de daarin gelegen gemeenten zijn daarmee vrij eenvormig. ODR is daar vanaf haar ontstaan op gericht en ingericht. De regio werkt intensief samen op diverse terreinen, zoals werkvoorziening, afvalverwerking, archivering, de regiodeal en de Regionale Energiestrategie.

De ODR voldoet aan deze KPI. Er zijn geen nadere maatregelen nodig.

2.4 verzamelstaat

	Uitgewerkt onder	Conclusie
Randvoorwaarden		
Overdracht basistaken	2.1 randvoorwaarden	ODR Voldoet
Governance ingericht	2.1 randvoorwaarden	ODR Voldoet
Administratief onderscheid	2.1 randvoorwaarden	ODR Voldoet
Minimale omzet	2.1 randvoorwaarden	ODR Voldoet niet, uitwerking in plan van aanpak Hoofdstuk 4
Externe taakuitvoering	2.1 randvoorwaarden	ODR Voldoet
Toekomstige robuustheid	2.1 randvoorwaarden	ODR Voldoet
KPI's		
Omvang	2.3, kpi 1	ODR Voldoet niet, uitwerking in plan van aanpak Hoofdstuk 4
Kwaliteitscriteria	2.3, kpi 2	ODR Voldoet
Innovatie	2.3, kpi 3	ODR Voldoet
Weerstandsvermogen	2.3, kpi 4	ODR Voldoet
Opleiding en Bus.intel	2.3, kpi 5	ODR Voldoet
Gebiedscongruent	2.3, kpi 6	ODR Voldoet

3. Ontwikkelingen in Gelderland, langere termijn

In de Provincie Gelderland wordt al vanaf 2013 intensief samengewerkt door de 7 (sinds 1-1-2024: 6) omgevingsdiensten. Hierbij worden taken gezamenlijk uitgevoerd en wordt elkaars expertise benut, terwijl tegelijkertijd gebiedscongruentie en bestuurlijke nabijheid wordt behouden. Deze samenwerking heeft bij de totstandkoming van het Gelderse stelsel met instemming van de staatsecretaris plaatsgevonden (brief staatssecretaris aan de tweede kamer d.d 31 januari 2021). Het bestuur van de ODR betreurt het dat de borging van robuustheid via samenwerking nu expliciet wordt uitgesloten in de richtlijnen. ODR zou aanpassing van de criteria op dit punt nadrukkelijk adviseren.

Gezien de milieuumzet van de huidige omgevingsdiensten in Gelderland is er volgens de huidige robuustheidscriteria voldoende ruimte voor 4 of 5 omgevingsdiensten. Om dit te bewerkstelligen zou een herverdeling van een aantal (rand-)gemeenten over de verschillende Omgevingsdiensten nodig kunnen zijn. Hierbij zouden er min of meer gelijkwaardige omgevingsdiensten ontstaan die allen afzonderlijk voldoen aan de huidige robuustheidscriteria en tegelijkertijd de gebiedscongruentie versterken. Ook de wijze van samenwerking tussen de Gelderse Omgevingsdiensten zou moeten worden doorontwikkeld. Mogelijk wordt die samenwerking verder uitgebreid met Overijsselse omgevingsdiensten.

Daartoe hebben de directeuren van het de Gelderse Omgevingsdiensten een memo opgesteld (Bijlage 5) waarin een aantal uitgangspunten en denklijnen staan verwoord. In de komende periode willen de Directeuren dit samen met de Provincie verder uitwerken. Uiteraard is daar bestuurlijk draagvlak voor nodig. Op 7 februari is hier bestuurlijk overleg over tussen de bestuursvoorzitters van de Omgevingsdiensten en de Portefeuillehouder vanuit de Provincie. De resultaten van dit bestuurlijk overleg worden in dit plan van aanpak meegenomen. De verwachting is dat de doorontwikkeling zoals in Bijlage 5 staat beschreven een periode van minstens 5 jaar zal beslaan, wat langer is dan de doorlooptijd van de opdracht. De tussentijdse resultaten zullen echter wel in de voortgangsrapportages worden meegenomen.

4. Plan van aanpak

Zoals onder hoofdstuk 2 "Toetsing" is gesteld, voldoet de ODR op dit moment niet aan het gestelde criterium van een minimale omvang. De begroting van de ODR 2023 op milieugerelateerde taken is €1,3 miljoen lager dan de grens om als robuuste dienst te worden aangemerkt. Hieronder wordt uitgewerkt hoe we dit willen oplossen. ODR ziet hiervoor een scenario voor de middellange termijn en de langere termijn. De eventuele oplossingen voor de langere termijn bestaan uit een herverdeling van de gemeenten in Gelderland zoals hiervoor beschreven, of een fusie. Voor de middellange termijn bestaat de oplossingsrichting uit het uitbreiden van onze dienstverlening aan bestaande partners.

4.1 Scenario aanvullende taken (middellange termijn)

Er zijn een aantal ontwikkelingen voor de regiogemeenten die van invloed kunnen zijn op de dienstverlening van de ODR aan de deelnemende gemeenten;

- Op het gebied van energie en duurzaamheid en circulaire economie moet worden aangesloten bij de doelstellingen, ambities van de gemeenten en wordt bijgedragen aan het behalen van de ambitieuze doelstellingen uit de Regionale energiestrategie. De huidige en nieuwe regelgeving van energie en circulaire economie verlangt van gemeenten en Omgevingsdienst een andere denkwijze op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Meer adviseren, stimuleren en daarbij veel meer gebruik te maken van data.
- De omgevingswet brengt voor de regiogemeenten grote wijzigingen met zich mee. Op basis van de wet verschuift de bevoegdheid verdeling tussen Rijk, Provincie en Gemeenten waardoor nieuwe taken naar de gemeente komen welke door ODR uitgevoerd kunnen worden.

- Met de komst van de Omgevingswet is de regelgeving niet eenvoudiger geworden, maar wel dichter bij elkaar gekomen. De ruimte voor ondernemerschap en de grenzen die regelgeving daaraan verbindt komen in een nieuwe balans. Het belang van integraal werken is daardoor toegenomen. Het integreren van natuurtaken, die nu nog door de Provincie worden uitgevoerd, in de dienstverlening van ODR is daardoor een belangrijk streven van ODR.
- De zes pijlers van het IBP programma leggen inhoudelijk nadruk op bepaalde thema's waar binnen het VTH-stelsel aan gewerkt moet worden. Voorbeeld is een zwaardere nadruk op het strafrechtelijke instrument. De nadruk op datagestuurde werken brengt op informatiemanagement en intensivering op business intelligence. Dit leidt tot een verdere versterking van ons toezichtinstrument waardoor de handhaving op naleving van regels effectiever wordt.
- Het rapport "omgevingsdiensten in beeld 2023" geeft inzicht in de omvang en intensiteit van taakuitvoering in vergelijking met andere omgevingsdiensten in Nederland. Ook daarin zien wij dat ODR op onderdelen minder actief is in vergelijking met andere OD's. Ook hieruit komen elementen die onze grip op het streven naar een leefbare, schone en veilige gemeenten kunnen versterken.
- De verwachte druk op gemeentelijke begrotingen heeft geleid tot een oproep aan ODR om effectiever en efficiënter te werken.

Als ODR deze veranderingen intern en extern oppakt, heeft dat ook directe invloed op de (beperkte) mismatch tussen begroting en robuustheid-norm. Hiermee denken wij op termijn aan dit criterium te kunnen voldoen door uitbreiding van dienstverlening.

Een ambtelijk/bestuurlijke werkgroep van ODR samen met een vertegenwoordiging vanuit de gemeenten heeft zich de afgelopen periode gebogen over deze wijzigingen. In bijlage 2 vindt u een overzicht van de mogelijkheden waar de ODR op wil inzetten. Daarbij is een schatting gemaakt hoeveel fte de taakuitbreiding met zich mee zou brengen.

De uitbreiding van dienstverlening op deze ideeën zou een vergroting van de omzet op milieugerelateerde taken betekenen van ruim 2,4 miljoen tot totaal ruim 17,6 miljoen. Hierin kunnen keuzes worden gemaakt en is er ruimte voor andere ideeën. Daarmee zou worden voldaan aan het criterium van de minimale omzet. Daarbij wordt een afweging gemaakt waar de taak nu wordt uitgevoerd, of dat het een nieuwe taak betreft, hoe deze wordt gefinancierd, of er efficiencywinst te behalen is of dat een voorinvestering zich terugverdient.

In bijlage 1 volgt een weergave van de ideeën waar de ODR het gesprek over aangaat met haar deelnemers.

4.2 Scenario fusie (lange termijn)

Als de zelftoets op robuustheidseisen ons iets heeft geleerd, dan is het wel dat we als ODR stevig staan. ODR voldoet aan (op een na) alle eisen die een OD definiëren als robuust. Organisatorisch, kwalitatief en toekomstbestendig. Uit de jaarcijfers van ODR over de afgelopen jaren blijkt dat wij ook financieel gezond zijn. Dit komt mede doordat wij ook veel bouwtaken voor onze deelnemers uitvoeren. Hierdoor zijn wij ook in staat verbinding te maken tussen bouw, milieu en ruimtelijke ordening (integraliteit). Dat zijn waarden die wij willen behouden.

ODR werkt voor gemeenten die qua politieke agenda, ambitie en uitdagingen dicht aan elkaar verbonden zijn. ODR is op de karakteristieken van dit werkgebied ingericht en koestert die gebiedskennis en de nabijheid bij haar deelnemende gemeenten. Ook dat is een waarde die wij willen behouden.

Het functioneren van de ODR en de kwaliteit van de uitvoering van de taken voor de regio is van een goed niveau, en geeft voor het bestuur geen aanleiding om de dienst op te heffen en samen te voegen met een andere dienst. Echter, om geen opties op voorhand uit te sluiten,

zullen er inventariserende gesprekken gevoerd worden met alle aanpalende omgevingsdiensten, om kennis te nemen van hun visie op dit gebied. De resultaten zullen in de rapportages over de voortgang van de uitvoering van het Plan van Aanpak worden meegenomen.

Hierbij wil het bestuur opmerken dat er op voorhand geen natuurlijke fusiepartner is die aan de ODR grenst en een vergelijkbaar profiel heeft. Hierdoor is behoud van congruentie niet gegarandeerd, naast het verlies van bestuurlijke nabijheid. Mocht het bestuur in de loop van de uitvoering van het plan van aanpak toch een kansrijk en gewenst fusietraject ontwaren, dan zal de realisatie van een dergelijke fusie zeker niet binnen het tijdbestek van de uitvoering van het plan van aanpak kunnen plaatsvinden. Wij richten ons dus op het vergroten van de omzet om aan de criteria te voldoen.

4.3 Proces vaststelling Plan van Aanpak

Het plan van aanpak is ambtelijk voorbereid in samenspraak met het regionale ambtelijk overleg met contactfunctionarissen. Het Dagelijks bestuur is in haar maandelijkse vergaderingen betrokken bij de totstandkoming.

Het plan is op voorstel van het Dagelijks bestuur in haar vergadering van 5 februari 2024 voor vaststelling aangeboden aan het Algemeen bestuur in haar vergadering van 11 maart 2024.

5. Uitvoering

De komende twee jaar zal de ODR samen met de gemeenten de uitbreiding van de dienstverlening gaan realiseren. Hierbij zijn de bijgevoegde tabellen de leidraad, maar er kan ook eventueel andere dienstverlening worden toegevoegd. In eerste instantie zullen alle gemeenteraden en colleges worden bijgepraat over de ontwikkelingen, dit zal in 2024 plaatsvinden. Via het ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgeversoverleg zullen de verschillende onderdelen worden geconcretiseerd en zal de uitgebreide dienstverlening worden geïmplementeerd. De implementatie zal plaatsvinden via het productenboek en de werkprogramma's van de gemeenten. Tegelijkertijd zal dit meegenomen worden in het regionale VTH beleid en de VTH uitvoeringsprogramma's. Er zal over de voortgang van het project vier keer per jaar worden gerapporteerd, in de trimestermap en het jaarverslag van de ODR.

Tevens zal worden gerapporteerd over de verschillende gesprekken met aanpalende omgevingsdiensten. Ook de ontwikkelingen in Gelderland en het Gelders Stelsel zullen in deze rapportage worden meegenomen.

Na afloop van de periode van twee jaar zal er een eindrapport worden opgemaakt waarin de resultaten worden gepresenteerd. In dit rapport zal ook een doorkijk worden gegeven over de ontwikkelingen op middellange termijn.

6. projectaspecten

Projectorganisatie

Opdrachtgever;   Directeur ODR
Opdrachtnemer;   Programmamanager IBP

Stuurgroep;   Gehele directie, controller, voorzitter DB
Klankbord;   Opdrachtgeversoverleg (OGO) en Dagelijks bestuur

Werkgroep;   teammanagers milieuvergunningen, milieutoezicht, advies en bodem,
accountmanagers en programmamanager duurzaamheid.

Dekking

De projectkosten bestaan uitsluitend uit ureninzet. Hiervoor is in het kader van de Spuk-IBP een budget aangevraagd van 400 uur.

Randvoorwaarden

- Er is voldoende budget beschikbaar. Daar waar het aangevraagde budget uit de spuk-subsidie niet toereikend is, zal binnen de toegekende subsidie met ureninzet worden geschoven.
- De robuustheid-criteria wijzigen niet. Uitgangspunt is de definitie van robuust uit het toetsingskader.
- De besturen van de deelnemende overheden beslissen op welke wijze de ODR aan de gestelde eisen gaat voldoen

Risico's

1. De nieuwe landelijke coalitie stelt andere prioriteiten waardoor er minder middelen beschikbaar komen voor uitvoering van milieutaken.
2. De uitbreiding van de dienstverlening levert (binnen de periode van 2 jaar) onvoldoende extra middelen op, mede in combinatie met punt 1.
3. Er is onvoldoende bestuurlijk draagvlak om uitbreiding van de dienstverlening door ODR mogelijk te maken.
4. Er is onvoldoende bestuurlijk draagvlak om het Gelders Stelsel door te ontwikkelen, en de inrichting van het landschap van omgevingsdiensten in Gelderland te herstructureren.
5. Er is onvoldoende bestuurlijk draagvlak voor een fusie met een andere Omgevingsdienst.

Communicatie

De doorontwikkeling naar een robuuste omgevingsdienst raakt aan het fundament van ODR als bedrijf. Medewerkers, ondernemingsraad moeten daarom goed worden meegenomen in de richting waar dit heen gaat. Dit zal via de geëigende kanalen plaatsvinden. De besturen van de deelnemers worden via Dagelijks bestuur, Algemeen bestuur en middels voorlichtingsbijeenkomsten aan de gemeenteraden geïnformeerd over de richting.

Bijlagen

1. Plannen voor uitbreiding van dienstverlening
2. Planning van de activiteiten (volgt later)
3. Rapportage kwaliteitscriteria door bureau Liberaux (apart document)
4. Programma Kennis en kwaliteit 2023 (Programma en uitvoeringsplan)
5. Memo voor gesprek over samenwerking tussen en toekomstig landschap OD's in Gelderland in DO dd 13 december 2023

Bijlage 1. Mogelijkheden voor uitbreiding dienstverlening

Inventarisatie dienstverlening vormen					
Thema		Mogelijkheden	Impact	verwachte inzet in uren	Toelichting (Voor besluitvorming intern, geen onderdeel in te dienen plan)
Toezicht	1	Toezichtfrequentie herzien ivm overgang naar MBA	intensivering bestaande taak	50	wettelijke taak obv omgevingswet. MBA wordt de basis. Impact waarschijnlijk klein
Toezicht	2	Meldingen ongewoon voorval doorpakken	intensivering bestaande taak	50	Hier kunnen we zelf op sturen, maar impact is klein
Toezicht	3	Projectmatige aanpak aandachtsbedrijven in de regio	Inverdieneffect	675	Levert efficiency winst en kwaliteit-verbetering door versnelling in aanpak. Nu meerwerk opdrachten
Toezicht	4	Provinciaal complex toezicht	Efficiency en integraliteit	100	Huidige taak belegd bij ODRA, kans op taakoverdracht is klein.
Toezicht	5	Indirecte lozing toezicht en handhaving	intensivering bestaande taak	400	Nieuwe dvo waterschap. Dekking uit heffing wordt lastig (getrapt). Nieuwe raamov.k. met gemeenten
Vergunning	6	APV vergunningen?	Efficiency en integraliteit	300	Slechts deels milieu. Huidige opdracht van sommige gemeenten uitrollen.

Vergunning	7	Indirecte lozing actualisatie na toezicht	intensivering bestaande taak	150	Nieuwe dvo waterschap. Dekking uit heffing wordt lastig (getrapt).
Vergunning	8	Actualisatie milieuvergunningen intensiveren	intensivering bestaande taak	150	Frequentie is eigen keuze; odr 10 jaar, soms 7, prov 5 jaar. Geen onderbouwing
Vergunning	9	Kengetal herberekenen ivm komst MBA	intensivering bestaande taak	100	Nog geen ervaringcijfers. Waarschijnlijk kleine wijziging in kengetal
Vergunning	10	Provinciale natuurtaken vergunningverlening	Efficiency en integraliteit	6750	Let ook op toezicht. Deels loopt dit al. 5 fte
Bodem	11	Toezicht kleinschalig graven <25m3 (OW)	Toevoeging uitkering gemeenten	4700	Wettelijke taak, financiering uit algemene uitkering omgevingswet.
Bodem	12	Melding en toezicht grootschalig graven > 25m3, + of - interventiewaarde (OW)	Toevoeging uitkering gemeenten		Wettelijke taak, financiering uit algemene uitkering omgevingswet.
Bodem	13	Vrije veld toezicht bodem om calamiteiten te voorkomen	inverdieneffect	1350	Vrij veld toezicht voorkomt calamiteiten die meer geld kosten. Haalbaar verhaal?
Bodem	14	Checklist bodem opstellen tbv toezicht	intensivering bestaande taak	50	Te intern
Energie en duurzaamheid	15	programma leiding energie intensiveren	Specifieke uitkering, efficiency door bundeling	1350	Start programma manager energie en duurzaamheid. Fondsen gemeenten
Energie en duurzaamheid	16	programma uitvoering energie intensiveren	Specifieke uitkering, efficiency door bundeling	1350	Start programma manager energie en duurzaamheid. Fondsen gemeenten

Advies	17	Milieugerelateerde adviestaken bouwen Tiel	Efficiency en integraliteit	1500	Gebeurt nu al als het te ingewikkeld wordt. Algehele overdracht.
Advies	18	milieugerelateerde adviestaken (regionaal bodembeleid)	efficiency winst	700	ODR als opsteller/ coordinator van regio beleid op thema's. Goed verhaal en voorbeeld
Advies	19	Adviestaken die gemeenten nu nog zelf doen	efficiency winst	0	Zal geleidelijk ingroeimodel worden
Advies	20	Provinciale natuurtaken toezicht en advies	Efficiency en integraliteit	2700	Betreft taak- en medewerker overdracht. 2 fte additioneel
Advies	21	Adviestaken ogv landschap, biodiversiteit en soortenmanagement. Prov/ gem	inverdieneffect	300	Winst in de uitvoering op langere termijn, ingroei. Vraag is of verhaal gezien wordt.
Advies	22	Monumententaak uitbreiden; regionale monumentencommissie	efficiency winst	0	Moeilijk aan milieu te koppelen
Aanpalende taken	23	Geo informatie uitbreiden en data-monitoring	intensivering bestaande taak	650	Thema in IBP
Aanpalende taken	24	registratie EV	intensivering bestaande taak	250	wettelijke taak, intensiteit is aan ons
		PM, tijdens het proces aan te vullen mogelijkheden			
			uren	23625,0	
			uur x tarief 2024	€ 2.436.683	
			huidige omzet op milieugerelateerde taken	€ 15.164.000	
			Totaal bedrag (plus opbrengsten eventuele PM)	€ 17.600.683	

Overige dienstverleningsvormen*					
Toezicht	1	BOA coördinatie regio	nieuwe taak	675	Efficiency winst door bundeling van inzet
Bodem	2	Beoordeling melding en toezicht bodem sanering (OW)	nieuwe taak		Wettelijke taak, financiering uit algemene uitkering omgevingswet.
Bodem	3	controle weg werkzaamheden	nieuwe taak	0	Nieuwe taak en kleine omvang
Energie en duurzaamheid	4	Duurzaamheid en circulariteit advies	nieuwe taak	650	Start programma manager energie en duurzaamheid. Fondsen gemeenten
Advies	5	Gezondheid, intensiveren samenwerking met GGD	nieuwe taak	200	Betreft wettelijke taak OW. Voorstel al naar OGO. Impact klein.
Advies	6	Registratie kwetsbare gebouwen en locaties (KGL)	nieuwe taak	200	Wettelijke taak
Aanpalende taken	7	Inzet business intelligence datamining op toezicht	nieuwe taak	2700	Robuustheid eis 3 fte. Versterking interne bedrijfsvoering. Start met spuk-geld?
		* Dit zijn mogelijkheden die extra financiële middelen van gemeenten vragen en om die reden apart zijn gezet.			

Bijlage 3 Rapportage kwaliteitscriteria

Bijlage 4 Programma Kennis en kwaliteit 2023 (programma en uitvoeringsplan)

Bijlage 5 Memo voor gesprek over samenwerking tussen en toekomstig landschap OD's in Gelderland in DO dd 13 december 2023